

Daňová a grantová podpora činností výzkumu a vývoje Vyhodnocení průzkumu v ČR

Září 2014 – 2. edice

Úvod

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou krátká informace o základních faktech k ochotě firem vydávat prostředky na výzkum a vývoj a využít možnosti, které dává zákon o dani z příjmů, tedy odpočítávat náklady na výzkum od základu daně z příjmu.

Technologická agentura ČR je poskytovatelem státní podpory aplikovaného výzkumu, zejména spolupráce výzkumných organizací a firem na tomto poli. Nastavení našich programů velmi záleží na tom, zda jsou firmy ochotny investovat do výzkumu a za jakých okolností. Velice jsme proto přivítali možnost připojit se ke každoročnímu mezinárodnímu průzkumu společnosti Deloitte na toto téma.

Výsledky průzkumu jsou velice zajímavé. Pro nás je důležitou zprávou to, že firmy, které používají výzkum k následné inovaci své produkce, využívají vedle vlastních kapacit také spolupráci s vysokými školami a dalšími veřejnými výzkumnými organizacemi.

Výsledky průzkumu pomohou zviditelnit jak pozitivní trendy, tak problematické oblasti, které jsou zásadní pro správné nastavení systému podpory výzkumu a vývoje v České republice.

Průzkum dále potvrdil, že výzvou pro systém podpory výzkumu a vývoje zůstává způsob administrace daňových odpočtů či využívání finančních nástrojů. Na tomto poli chce Technologická agentura v nejbližším období působit tak, aby si lidé ve firmách byli jisti, že se investice vyplatí a nezpůsobí nadměrnou administrativní zátěž.

Výsledky průzkumu pomohou zviditelnit jak pozitivní trendy, tak problematické oblasti, které jsou zásadní pro správné nastavení systému podpory výzkumu a vývoje v České republice. Jsem vděčna společnosti Deloitte, že tento průzkum opakovaně a paralelně v několika státech provádí. Výsledky jsou opravdu zajímavé a cenné.

Rut Bízková

Předsedkyně Technologické agentury České republiky

Úvod

V letošním roce provedla společnost Deloitte v pořadí druhý středoevropský průzkum mezi firmami, jehož cílem bylo získat trendy v investování firem do výzkumu a vývoje a názory na využívání dotačních a daňových podpor na výzkum a vývoj.

V tomto roce byl průzkum v České republice realizován ve spolupráci s Technologickou agenturou České republiky.

Stejně jako loni, i ten letošní rok přinesl zajímavá data v oblasti financování výzkumu a vývoje a také výhody i nedostatky při uplatňování daňových nebo dotačních podpor.

Rok 2014 je pro Českou republiku zajímavým také v tom, že jsou připravovány nové dotační programy na podpory výzkumu, vývoje i inovací. Je velkým přáním celého týmu, který na průzkumu pracoval, aby i státní orgány a instituce zodpovědné za podporu výzkumu a vývoje využily podněty pro nastavení systému podpory.

Rád bych poděkoval Technologické agentuře České republiky za velmi efektivní a konstruktivní spolupráci při realizaci průzkumu a také všem společnostem, které věnovaly svůj čas a poskytly interní data k vyplnění dotazníků.

Handwritten signature of Luděk Hanáček.

Luděk Hanáček
Director, Tax & Legal
Deloitte Czech Republic

Letošního průzkumu se zúčastnilo více než 60 firem z České republiky, které realizují výzkum nebo vývoj, a to v nejrůznějších sektorech.

Vyhodnocení výsledků průzkumu

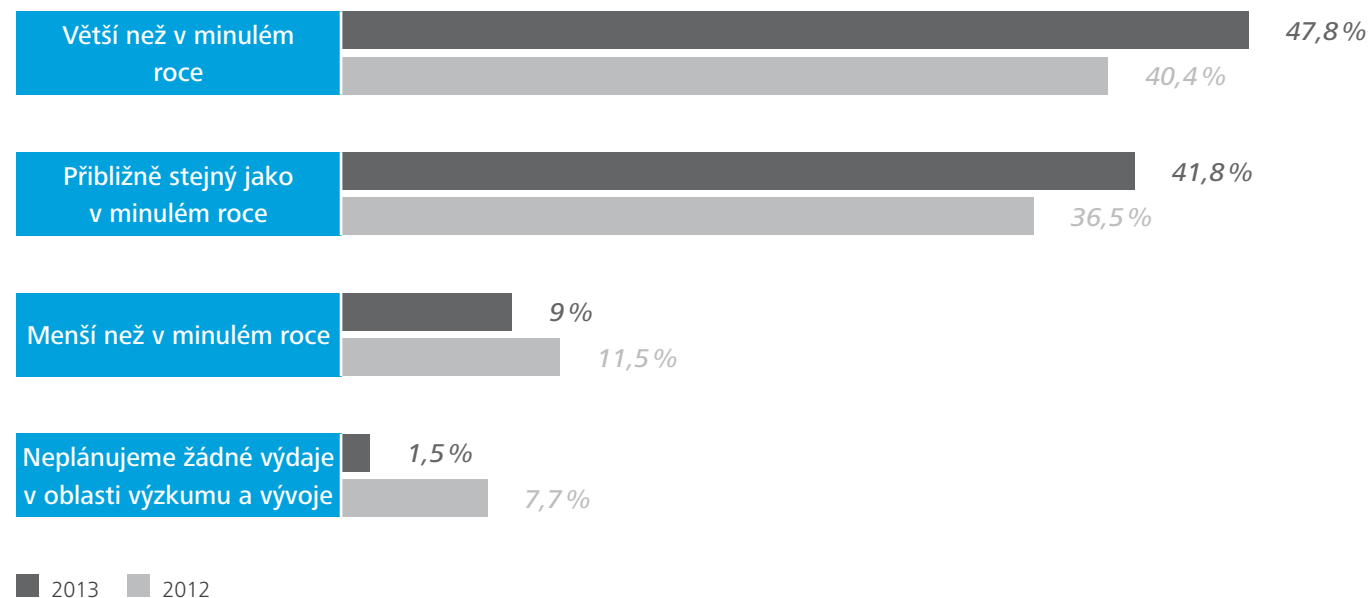
Co nejlépe popisuje Vaše aktivity výzkumu a vývoje?

Cílem první otázky průzkumu bylo zjistit, jaké činnosti respondenti považují za aktivity výzkumu a vývoje. Společnosti nejčastěji považují za tyto aktivity nejen vývoj nových produktů, procesů nebo služeb (61 %), ale i změnu či zdokonalení současného produktu, procesu či služby (67 %). V neposlední řadě 30 % respondentů uvádí, že realizují své činnosti jako součást výzkumu a vývoje v jejich skupině.

Jaký objem finančních prostředků chystá Vaše společnost vynaložit na výzkum a vývoj v následujících 3-5 letech?

Více než 89 % oslovených společností na tuto otázku odpovědělo, že v dlouhodobém horizontu (tj. 3 až 5 let) vynaloží na výzkum a vývoj stejný či vyšší objem finančních prostředků ve srovnání s rokem 2013. Pokud bychom srovnali počet shodných odpovědí na tuto otázku s průzkumem v minulém roce, kde jejich podíl činil 77 %, lze říci, že o 12 procentních bodů vzrostl počet firem, které plánují buď letos nebo v následujících letech investovat stejně nebo více do výzkumu a vývoje. Meziroční srovnání je detailněji zobrazeno v grafu níže.

Meziroční srovnání plánovaného objemu finančních prostředků do výzkumu a vývoje v budoucích letech

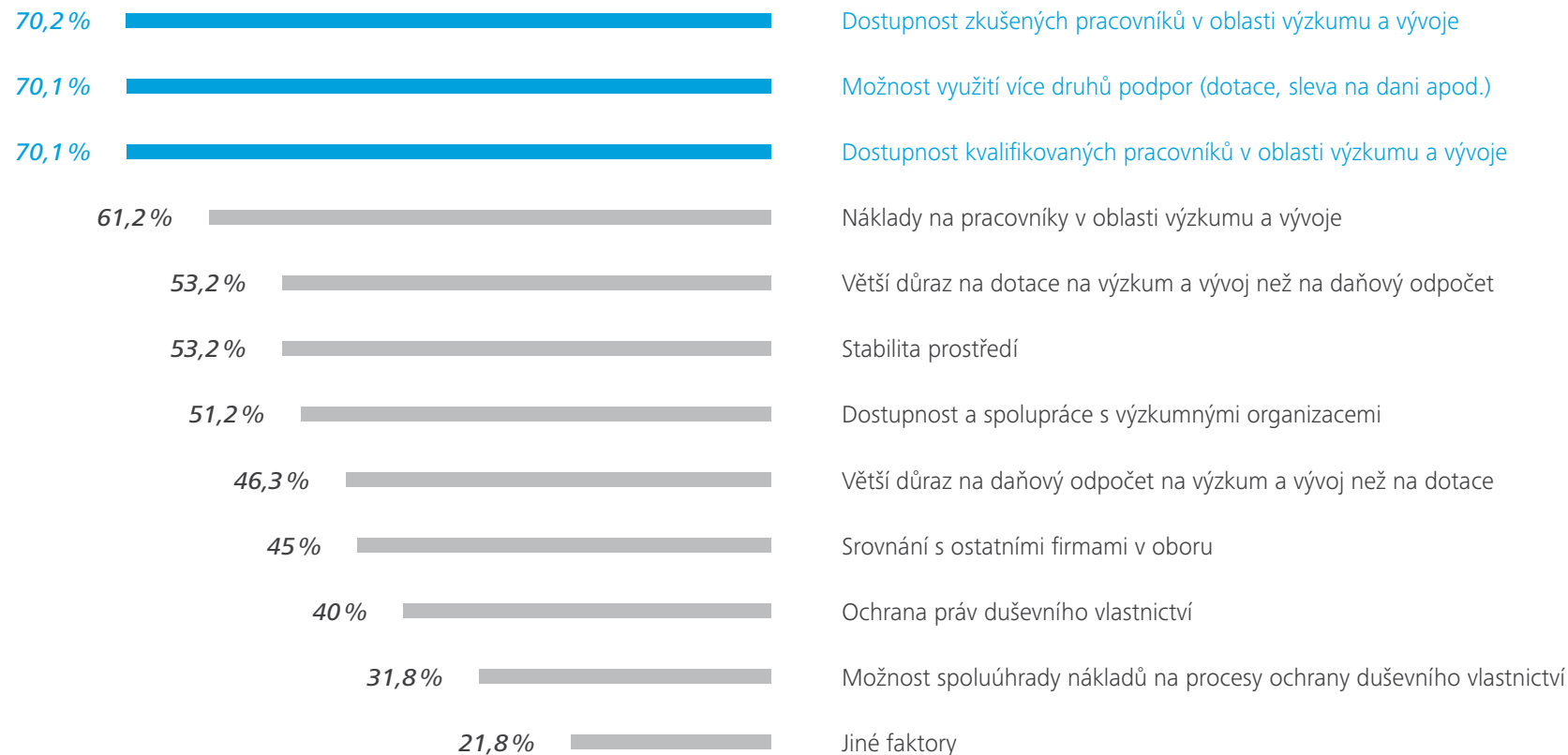

Do jaké míry by následující externí faktory ovlivnily Vaše rozhodování o zvýšení nákladů na výzkum a vývoj v následujících dvou letech?

Průzkum ukázal, že společnosti považují za klíčové faktory v rozhodování, zda zvýšit finanční prostředky do oblasti výzkumu a vývoje, především možnost využít více druhů podpor (tj. kombinaci dotací, investičních pobídek, daňových odpočtů a jiných finančních nástrojů) a zároveň dostupnost kvalifikovaných a zkušených pracovníků v oblasti výzkumu a vývoje (70 %).

Možnost využít více druhů podpor považovali také za klíčovou i respondenti v roce 2013. Tento faktor tedy motivuje společnosti nejvíce k tomu, aby na oblast výzkumu a vývoje vynakládaly více finančních prostředků.

Do jaké míry by následující vnější faktory ovlivnily Vaše rozhodování o zvýšení nákladů na výzkum a vývoj v následujících dvou letech?

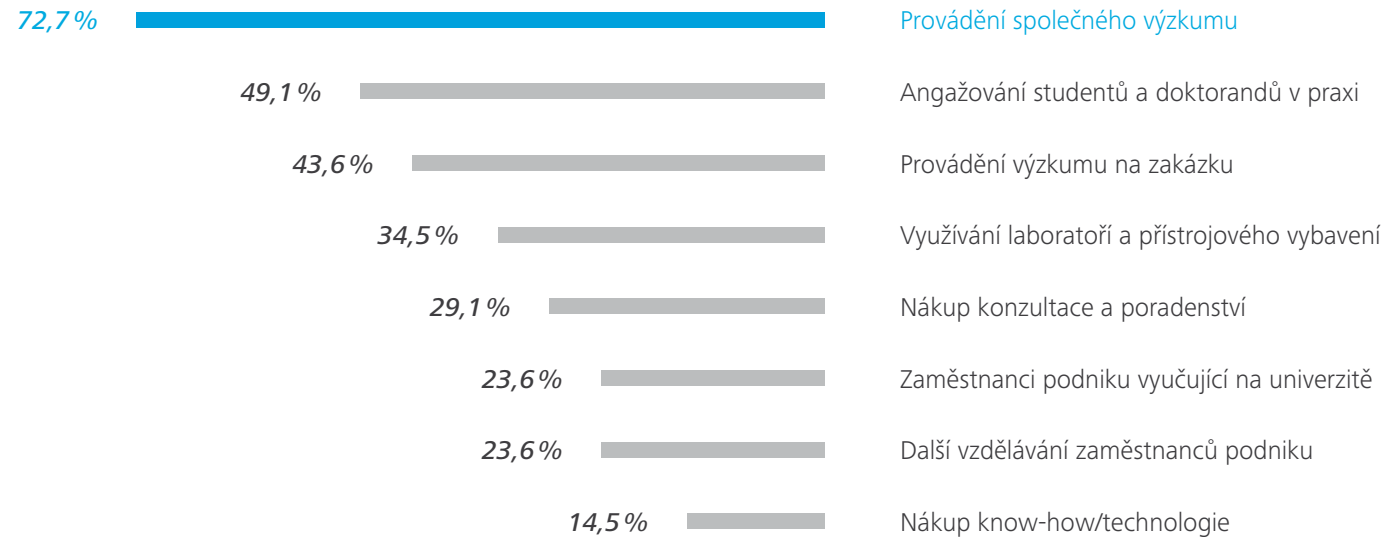

Konkrétní formy spolupráce se třetími stranami

Celkem 83 % dotázaných spolupracuje při realizaci projektů výzkumu a vývoje s třetími stranami, nejčastěji se jedná o spolupráci s univerzitami a s ostatními výzkumnými organizacemi včetně Akademie věd ČR. Mezi nejvíce využívané formy spolupráce patří společný výzkum (72 %), výzkum na zakázku (43 %) a angažování studentů a doktorandů (49 %). Spolupráci ve formě nákupu know-how/technologie uvedlo 14 % dotázaných.

Nejčastější formy spolupráce se třetími stranami

Společnosti nespolupracující s třetími stranami (17 %) jako hlavní důvod uvedli vlastní vývojové centrum pro výzkum a vývoj či vývojové centrum v rámci skupiny.

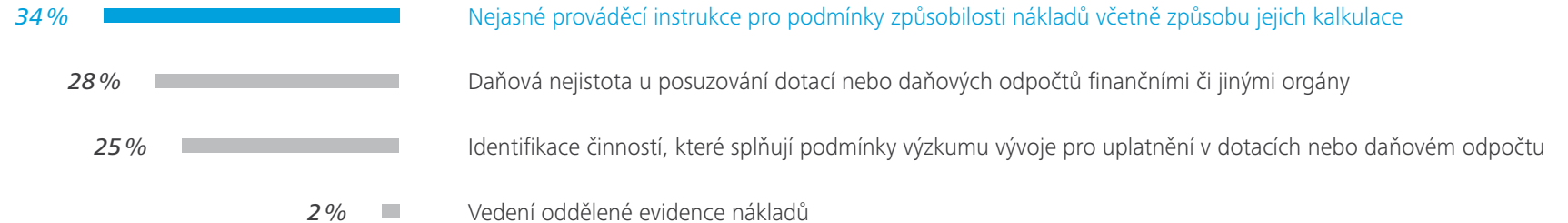
Kde vidíte největší problém v aktuálním systému podpory výzkumu a vývoje?

Dalším cílem průzkumu bylo zjistit, co společnosti považují za největší problém v aktuálním systému podpory výzkumu a vývoje a to jak v oblasti dotací, tak i v oblasti daňového odpočtu.

Třetina respondentů (34 %) považuje za největší problém nejasné prováděcí instrukce pro podmínky způsobilosti nákladů, včetně způsobu jejich kalkulace. Více než čtvrtina respondentů (28 %) dále považuje za největší překážku daňovou nejistotu u posuzování dotací nebo daňových odpočtů finančními či jinými orgány. Průzkum zároveň ukázal, že firmy nepovažují za vyšší administrativní náročnost vedení povinné oddělené evidence nákladů.

Na otázku, jaký postoj zauímají společnosti k daňovému odpočtu, odpovědělo celkem 40 % respondentů, že problematiku daňového odpočtu znají, ale nejsou si jisti, jaké činnosti do této oblasti spadají a jak mají oblast výzkumu a vývoje vymezit. Zároveň si nejsou jisti, jaký postoj zauímají finanční úřady k nákladům na výzkum a vývoj, a proto považují využití daňového odpočtu za rizikové z pohledu daňové jistoty. Při srovnání postoje respondentů k dotacím na výzkum a vývoj uvedlo celkem 60,3 % společností, že v dotacích na výzkum a vývoj se orientuje a využívá je.

Kde vidíte největší problém v aktuálním systému podpory výzkumu a vývoje?

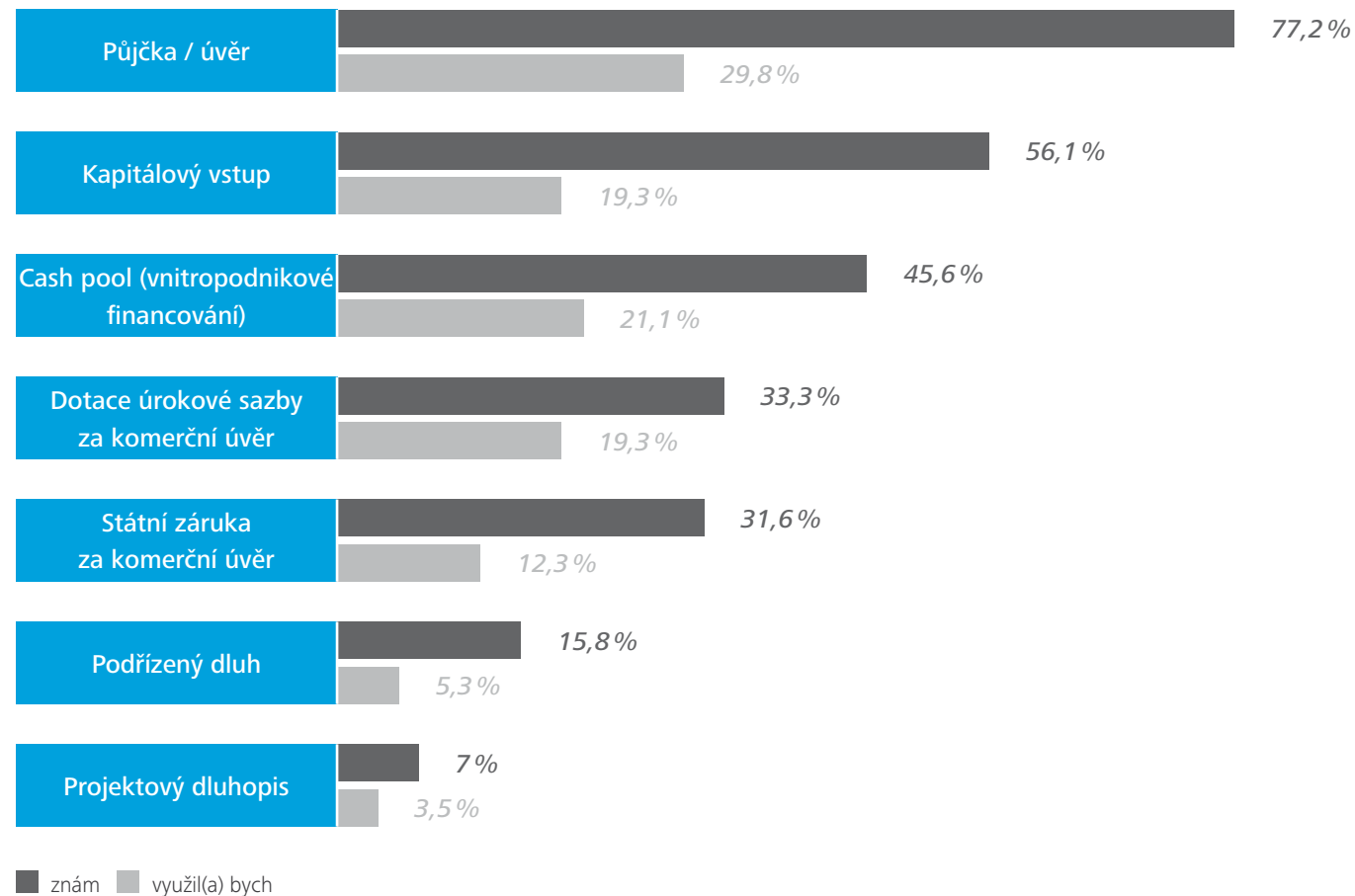

Které finanční nástroje v oblasti výzkumu a vývoje znáte/byste využili?

Na 83 % dotázaných přišlo do styku s pojmem „finanční nástroje“, přičemž 3 % respondentů odpovědělo, že tyto nástroje pro podporu výzkumu a vývoje využili. Zároveň průzkum ukázal, že více jak 16 % respondentů se s pojmem finanční nástroje dosud neseťkalo.

Mezi nejvíce známé finanční instrumenty patří půjčka/úvěr, kapitálový vstup a „cash pool“ (vnitropodnikové financování) a pokud by mohli respondenti nějaký nástroj využít, zvolili by nejčastěji půjčku/úvěr (téměř 30 %). Největší překážkou ve využívání finančních nástrojů jsou dle respondentů nedostatečné informace o těchto typech nástrojů (31 %), administrativní zátěž (27 %) a nezkušenost s těmito nástroji (25 %).

Které finanční nástroje v oblasti výzkumu a vývoje znáte/byste využili?

Závěr

Výzkum a vývoj představuje klíčovou oblast nejen pro zvýšení konkurenceschopnosti firem, ale i pro rozvoj celé země.

Každoroční průzkum společnosti Deloitte znovu potvrdil, že firmy v České republice plánují investice do oblasti výzkumu a vývoje, přičemž téměř polovina respondentů (48 %) uvedla, že v horizontu 3-5 let navýší objem finančních prostředků vynaložených na výzkum a vývoj.

Z porovnání letošních výsledků průzkumu s loňskými je zřejmé, že společnosti jako klíčový faktor pro zvýšení finančních prostředků do oblasti výzkumu a vývoje stále považují zejména možnost využít více druhů podpor (tj. kombinaci dotací, investičních pobídek, daňových odpočtů a jiných finančních nástrojů) a dále dostupnost nejen kvalifikovaných, ale i zkušených pracovníků v oblasti výzkumu a vývoje.

Na základě získaných odpovědí se také ukazuje, že nejvíce společností (34 %) vnímá jako největší problém v aktuálním systému podpory výzkumu a vývoje nejasné prováděcí instrukce pro podmínky způsobilosti nákladů, včetně způsobu jejich kalkulace. Za druhý největší problém považuje 28 % firem daňovou nejistotu u posuzování dotací nebo daňových odpočtů finančními či jinými orgány.

téměř polovina respondentů uvedlo, že
v horizontu 3-5 let navýší objem finančních
prostředků vynaložených na výzkum a vývoj

48 % 34 %

nejvíce společností vnímá jako největší problém
v aktuálním systému podpory výzkumu a vývoje nejasné
prováděcí instrukce pro podmínky způsobilosti nákladů,
včetně způsobu jejich kalkulace.

Výsledky průzkumu poukazují na nutnost změny legislativy, která by vedla k efektivnějšímu využívání existujících podpor. K těmto změnám by mělo patřit zejména zpřesnění a zjednodušení prováděcích instrukcí a metodického pokynu a zvýšení transparentnosti posuzování dotačních žádostí.

Z průzkumu dále vyplynulo, že přímá podpora (tj. dotace) i nepřímý nástroj podpory výzkumu a vývoje ve formě daňového odpočtu patří v České republice mezi využívané nástroje, což potvrzují i data Českého statistického úřadu. Daňový odpočet, který byl zaveden v roce 2005, využívá ve srovnání s rokem 2012 více jak dvojnásobek společností v České republice – v roce 2012 tento nástroj nepřímé podpory využilo celkem 1029 společností. I přes tento nárůst však daňový odpočet využívá stále málo daňových subjektů provádějící výzkum a vývoj. Průzkum společnosti Deloitte a Technologické agentury České republiky však ukázal, že v případě nepřímé podpory pomocí různých finančních nástrojů se společnosti také orientují (83 %), ale většina tyto nástroje nevyužívá (97 %).

Podpora nepřímých finančních nástrojů určených pro oblast výzkumu a vývoje je přitom klíčovou součástí systému podpory výzkumu a vývoje ve všech vyspělých světových ekonomikách. Do budoucna je proto v České republice nezbytné zlepšit informovanost jednotlivých podnikatelských subjektů o těchto nástrojích a dosáhnout tak většího využití této nepřímé formy podpory.

Úvod

Vyhodnocení výsledků
průzkumu

Závěr

Kontakty

Kontakty

Luděk Hanáček

ředitel v daňovém a právním oddělení Deloitte
[lhanacek@deloittece.com](mailto:ghanacek@deloittece.com)

Nile House

Karolinská 654/2
186 00 Praha 8

www.deloitte.cz

Rut Bizková

Předsedkyně Technologické agentury České republiky
[bizkova@tacr.cz](mailto:rbizkova@tacr.cz)

Kancelář TA ČR

Evropská 1692/37
160 00 Praha 6

www.tacr.cz

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou („DTTL“), jejich členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL a každá z jejich členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) služby klientům neposkytuje. Podrobný popis právní struktury společnosti Deloitte Touche Tohmatsu Limited a jejich členských firem je uveden na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, daní, poradenství a finančního a právního poradenství klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích má společnost Deloitte světové možnosti a poskytuje svým klientům vysoce kvalitní služby v oblastech, ve kterých klienti řeší své nejkompexnější podnikatelské výzvy. Přibližně 200 000 odborníků usiluje o to, aby se společnost Deloitte stala standardem nejvyšší kvality.